GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 278. *Dumineca 15 (27) Decemvre.* **1885.**

Braşovŭ, 14 Decemvre 1885.

Ḑis'amŭ în numĕrulŭ penultimŭ, că în vremurile de adĭ este bine ca omulŭ sĕ fiă cu mare băgare de sémă. Adaugemŭ acum, că mai alesŭ este de lipsă ca omulŭ transilvĕneanŭ şi Românulŭ asupritŭ din acestŭ statŭ fiă transilvĕneanŭ, bĕnăţeanŭ orĭ ungurénŭ, sĕ fiă cu ochii în patru.

Ne apropiămŭ cu paşĭ repeḑĭ de capĕtulŭ anului şi trebue sĕ ne dămŭ sémă de cele ce s'au petrecutŭ în decursulŭ lui în sînulŭ nostru, cu noi şi în contra nóstră. Vomŭ începe dér de acum esaminândŭ mai de aprópe afirmarea nóstră de mai susŭ.

Românulŭ asupritŭ trebue sĕ vegheze adĭ cu îndoită atenţiune, căcĭ nu este în jocŭ numai unŭ interesŭ trecĕtorŭ séu de a doua mână alŭ lui, ci chiar bunăstarea lui materială şi morală, ba mai multŭ: esistenţa lui naţională.

Românulŭ asupritŭ trebue sĕ fiă băgătorŭ de sémă la tóte ce se petrecŭ şi ce'lŭ privescŭ, pentru că are de a se lupta cu nisce neîmpăcaţĭ şi fórte **vechĭ** adversarĭ, carĭ îĭ cunoscŭ tóte slăbiciunile şi se folosescŭ deopotrivă de arme iertate şi neiertate în contra lui, îlŭ sapă pe dedesuptŭ în satŭ ca şi la oraşŭ, ca şi la prelectură, ca şi în capitală, ca şi la curte, aci admenindu'lŭ cu vorbe înşelătóre, aci vĕrêndŭ zizania între elŭ şi fraţii sĕi, aci clevetindu'lŭ şi înegrindu'lŭ înaintea ţĕrei, a tronului şi a străinătăţii.

Românulŭ asupritŭ trebue sĕ fiă cu ochii în patru, fiind-că are de a face c'unŭ adversarŭ, care îlŭ atacă după unŭ planŭ precugetatŭ şi în puterea unei vechĭ deprinderĭ, care i s'a prefăcutŭ în a doua natură.

Românulŭ asupritŭ trebue sĕ fiă cu mintea deştéptă la fiecare pasŭ ce'lŭ întreprinde, pentru că, ca la tóte neamurile, se află şi în sînulŭ lui ómenĭ slabĭ, carĭ, fiă din ignoranţă, fiă din rĕutate, fiă pentru vr'unŭ interesŭ de nimicŭ, compromitŭ faţă cu adversarĭ sfânta causă a românismului.

Românulŭ asupritŭ din Transilvania, Bănatŭ şi Ţéra ungurésca trebue sĕ fiă, în fine, prevĕḑĕtorŭ şi cu inima la locŭ când e vorba sĕ esecute fapte bine premeditate în folosulŭ némului românescŭ, pentru că elŭ este *astăḑĭ avisatŭ la propriele sale puterĭ, n'are sprijinŭ de nicăirĭ, e constrînsŭ a-şĭ ajuta singurŭ cu a sa minte, cu ale sale puterĭ şi cum îşĭ va sdra aşa va mânca.*

Nu este pentru intâia óră, că accentuămŭ acésta, dér credemŭ, că, după cele ce le vedemŭ şi auḑimŭ de unŭ timpŭ încóce ḑilnicŭ de susŭ şi de josŭ, dela apusŭ şi dela rĕsăritŭ, niciodată nu ne-amŭ pututŭ aştepta sĕ fimŭ mai bine înţeleşĭ ca adi.

Anulŭ, care se apropiă de sfĕrşitulŭ lui va fi de mare învĕţătură pentru poporulŭ românŭ dintre Carpaţĭ şi Tisza. Nu cunóscemŭ anŭ în istoria suferinţelorŭ nóstre, în care biata naţiă românéscă sĕ fi fostŭ aşa de multŭ clevetită şi batjocurită ca în anulŭ acesta.

Adversarii noştrĭ şi-au pusŭ tóte silinţele, ca sĕ presente în faţa tronului, a ţĕrei şi a străinătăţii lamura naţiei nóstre, resultatulŭ dorinţelorŭ şi alŭ ostenelelorŭ propărinţilorŭ noştri, pe Românii carte din acestŭ statŭ, ca o adunătură ... vrĕtitorĭ şi primejdioşĭ.

Unele incidente neprevĕḑute le-au oferitŭ unŭ deosebitŭ prilegiu pentru aceste miserabile uneltirĭ.

Adversarii noştri s'au sciutŭ folosi cu prisosinţă de aceste incidente, cum a fost şi fatala proclamaţiă a pretinsei „iredente,“ care a inundatŭ într'o bună diminéţă birourile postelorŭ regescĭ ungurescĭ. Dér noi ce amŭ făcutŭ? Cum ne-amŭ purtatŭ? Fost'am cu băgare de sémă şi avut'amŭ tactulŭ şi prevederea trebuinciósă faţa cu agitaţiunea pornită din tóte pĕrţile în potriva albăstrimei române din aceste ţerĭ? fost'am cu ochii în patru faţă cu apucătura machiavelică a adversarilorŭ noştri, care, cum a mărturisitŭ alaltăerĭ o fóiă a guvernului din Peşta, avea de scopŭ *„a descoperi în modŭ artificialŭ trădătorĭ de patriă?“*

Ḑis'amŭ în acelaşĭ numĕrŭ, de care vorbimŭ în frunte. că góna şi larma pusă în scenă din incidentulŭ proclamaţiei memorate de adversarii Românilorŭ a fostŭ din nenorocire sprijinită, cu voiă orĭ fără de voiă şi de unii din sînulŭ nostru.

Acéstă arfirmaţiă datorĭ suntemŭ a o întemeia.

Din peninsula balcanică.

Nişŭ, 23 Decemvre. Adĭ se ţine unŭ consiliu militarŭ, care va hotărî asupra *dislocării* trupelorŭ în timpulŭ armistiţiului. — *Pregătirile militare ale Turciei* se întindŭ şi asupra graniţelorŭ sêrbo turcescĭ; acésta o face Pórta în vederea *pregătirilorŭ Rusiei.* Rusia ţine în *Odessa* douĕ corpurĭ completate în linişte şi marĭ provisiunĭ de rĕsboiu mergŭ spre graniţele sudice şi vestice.

Belgradŭ, 23 Decemvre. Se vorbesce, că generalulŭ *Horvatovici* a ordonatŭ de s'a decimatŭ unŭ batalionŭ din Valjevo, pentru însubordonanţă. — Banditii vestitului conducĕtorŭ de bandă *Alimpici,* precum şi acesta însuşĭ, au fostŭ condamnaţĭ, în Valjevo, la mórte de cătră tribunalulŭ marţialŭ.

Constantinopolŭ, 24 Decemvre. Printr'o circulară adresată puterilorŭ, Pórta agită cestiunea unei despăgubirĭ sêrbescĭ de rĕsboiu în favórea Bulgariei.

Belgradŭ, 24 Decemvre. Maioritatea membrilorŭ cabinetului s'a angageatŭ pentru continuarea rĕsboiului şi chiarŭ faţă de deputaţiunea orăşenéscă, care a fostŭ la Nişŭ sĕ demonstreze contra armistiţiului. O fracţiune din cabinetŭ însĕ e pentru pace. De aci se vorbesce despre o crisă ministerială, care cestiune în curêndŭ se va resolva.

Nişŭ, 24 Decemvre. *Voluntarii bulgarĭ,* carĭ au datŭ în urmă unŭ atacŭ la Novo-Selo şi Krivo Rep, au fostŭ în numĕrŭ de 2000 de ómenĭ. O jumătate de batalionŭ sêrbescŭ din a doua chemare i-a pusŭ pe fugă cu o însemnată perdere în morţĭ şi rĕniţĭ, prinḑêndŭ 160 dintre ei. Acésta s'a întêmplatŭ la 22 c. după améḑĭ. La 22 c. de diminéţă cavaleria bulgară nĕvăli asupra Zerec-Dolului, dér după o uşóră luptă a fostŭ alungată, lăsândŭ 3 rĕniţĭ şi unŭ prisonierŭ. După améḑĭ, trupe bulgare trecură peste Maricina-Planina, dér după o viuă luptă de tiraliorĭ se retraseră iute. La 22 c. diminéţa voluntarii de mai susŭ au fostŭ totalŭ împrăştiaţĭ la Nesarta şi Krivofeia, cădêndŭ încă câţĭva din ei prisonierĭ.

Sofia, 24 Decemvre. Comandantulŭ corpului din Izvorŭ telegrafiază dela 23 Decemvre: **Sêrbii au atacatŭ** la 4 óre séra satele Novoselo şi Krivafa cu trupe regulate în numĕrŭ considerabilŭ. Lupta a duratŭ până la $7^1/_2$ óre. Bulgarii au opusŭ o straşnică resistenţă.

Budua, 24 Decemvre. In Scutarĭ sosi din Muntenegru unŭ **agentŭ francesŭ** anume maiorulŭ **Eher.** După ce a conferitŭ cu toţĭ consulii, plecă la Antivari, unde are sĕ se întelnéscă cu prinţulŭ Carageorgevicĭ. Se crede, că Francia sprijinesce în ascunsŭ pe Carageorgevicĭ.

Londra, 24 Decemvre, — D-lŭ de **Radovitz,** din partea Germaniei şi Mr. **Withe,** din partea Angliei, au sondatŭ, se ḑice, pe Pórta, că óre n'ar acorda **Greciei** o **despăgubire** pentru unirea Rumeliei cu Bulgaria. **Said-paşa** rĕspunse, că Turcia a adusŭ atâtea jertfe, încâtŭ îi e cu nepotinţă a mai crea unŭ periculosŭ casŭ de precedenţă.

Sofia, 24 Decemvre. Erĭ a fostŭ arestatŭ corespondentulŭ lui „N. fr. Presse“ pentru rapórtele sale dela teatrulŭ rĕsboiului. După o instrucţiune de douĕ óre fŭ escortatŭ cu forţa la Orşova. Energica intervenire a agentului diplomaticŭ austro-ungarŭ Biegeleben a fostŭ fără resultatŭ.

Discursulŭ d-lui Ionŭ Brătianu.

(Şedinţa dela 4 Decemvre a senatului.)

Ne grăbimŭ a pune sub ochii cetitorilorŭ nostri importantulŭ discursŭ alŭ d-lui ministru-preşedinte *Brătianu,* şi anume partea ce privesce pe espulsaţii ardelenĭ:

„D-lorŭ, vorbindŭ de pressă, onor. d. Boerescu ḑicea: Ce libertate de pressă mai este în ţéră, când daţĭ afară pe străinii carĭ facŭ jurnalistică şi nu o facŭ după plăcerea nóstră a tuturorŭ? Ḑicŭ plăcerea nóstră a tuturorŭ, pentru că nu potŭ da în lăturĭ pe d. Boerescu. Atuncĭ când străinii vinŭ şi atacă prin pressă drepturile nóstre şi aducŭ zizanie, toţĭ fără distincţiune de partidŭ suntemŭ în dreptŭ sĕ ne credemŭ jicniţĭ şi sĕ luămŭ mĕsurĭ. D-sa când a vorbitŭ de acéstă cestiune a interpretatŭ constituţiunea în sensulŭ, ca toţĭ pribegii, carĭ îşĭ punŭ pana în serviciulŭ străinilorŭ sĕ pótă sĕ abuseze de libertăţile nóstre, sĕ lovéscă nepedepsiţĭ în interesele şi drepturile nóstre (aplause). Dér d. Boerescu a vorbitŭ şi de legea relativă la expulsarea străinilorŭ.

D. G. Mârzescu: Cerŭ cuvêntulŭ.

D. preşedinte alŭ consiliului, I. C. Brătianu: Onor. d. Boerescu a mai ḑisŭ: iată ce cuvinte a rostitŭ d. Brătianu atuncĭ, când s'a votatŭ acéstă lege. Şi în sprijinulŭ ḑiselorŭ sale, d-sa a venitŭ cu unŭ jurnalŭ, care negreşitŭ că nu era alŭ partidului liberalŭ, şi a făcutŭ mai multe citaţii din acelŭ jurnalŭ, cu tóte că ele erau trunchiate. Trebuia însĕ sĕ citeştĭ totŭ discursulŭ meu căcĭ ştiţĭ, d-lorŭ, că cu o frasă se póte spânzura unŭ omŭ? Dér, d-lorŭ, eu nu sunt infalibilŭ în faptele mele, şi nu ḑicŭ că nu potŭ sĕ nu greşescŭ în aprecierĭ asupra consecinţelorŭ unei legĭ: însĕ când găsescŭ o lege votată şi promulgată şi acea lege 'mĭ dă mijloculŭ legalŭ, nu ca interpretare ci litera şi spiritulŭ ei este aşa, că potŭ să facŭ faţă cu ea unei greutăţĭ care ar putea sĕ pună în pericolŭ statulŭ românŭ, eu aplicŭ atuncĭ acea lege. Numai când veĭ veni şi 'mĭ vei dovedi, că am aplicatŭ o lege excepţională, că am aplicat'o pentru unŭ interesŭ personalŭ alŭ meu, séu alŭ unui amicŭ alŭ meu, séu dintr'o pasiune a mea, atuncĭ ai dreptulŭ sĕ mĕ loveştĭ, sĕ veniţĭ sĕ faceţĭ teorii de acelea carĭ s'au ḑisŭ: Românii de pe pământulŭ României libere au fostŭ daţĭ afară!

Ei, d-lorŭ, óre în temniţele nóstre nu se găsescŭ şi Românĭ de peste Carpaţĭ asasinĭ, hoţĭ şi tâlharĭ, şi fiind-că suntŭ Românĭ nu trebue sĕ luămŭ nicĭ o mĕsură în contra lorŭ?

Onor. d. C. Boerescu şi d. Mârzescu, şi toţĭ ceilalţĭ d-nĭ senatorĭ, carĭ au făcutŭ tirade fórte frumóse, fórte poetice în favórea expulsaţilorŭ, eu credŭ sĕ fi făcutŭ mai multŭ decâtŭ ceea ce am făcutŭ nu pentru Românĭ şi pentru românismŭ (aplause). Luaţĭ procesele verbale ale Camerei dela începutŭ şi vedeţĭ cine a propusŭ şi cine a susţinutŭ până la sfârşitŭ, că Românii din orice ţéră, carĭ vorŭ veni în România, nu au decâtŭ sĕ se lapede de protecţiunea străină, ca sĕ fiă recunoscuţĭ ca Românĭ de Corpurile legiuitóre. Cine a propusŭ acésta? Eu sunt acela. Intrebaţĭ cum amŭ primitŭ eu pe Românii de peste Carpaţĭ, cum i-am îmbrăţişatŭ, încâtŭ şi astăḑĭ unii dintr'înşii ocupă posiţiunile cele mai înalte în Statŭ, ér alţii suntŭ în diferite servicii publice. D-vóstră veniţĭ cu simpatii platonice ca sĕ vĕ faceţĭ o armă din acéstă cestiune pentru ca sĕ vĕ serviţĭ causa d-vóstră. Aţĭ uitatŭ însĕ unŭ lucru, aţĭ uitatŭ interesele generale ale ţĕrii (aplause.) Aţĭ ḑisŭ că legea acésta este făcută contra asasinilorŭ capetelorŭ încoronate, şi uitaţĭ pe asasinii naţiunei nóstre!

D. C. Boerescu. Nu cunóscemŭ acéstă specia de asasinĭ.

D. preşedinte alŭ consiliului, I. C. Brătianu: Nu cunósceţĭ, fiindcă d-vóstră vĕ petreceţĭ viaţa exercitându-vĕ profesiunea d-vóstră, nu studiaţĭ de diminéţa până séra, carĭ suntŭ condiţiunile existenţeĭ nóstre sociale şi prin ce fase amŭ trecutŭ şi trecemŭ ḑi cu ḑi ca sĕ putemŭ scăpa de tóte greutăţile şi ca sĕ ajungemŭ acolo unde aspirămŭ cu toţii (aplause). Generaţiunea nóstră, noi, de ani îndelungaţĭ amŭ luptatŭ şi luptămŭ expunêndu-ne la întemniţărĭ, la persecuţiunĭ de totŭ felulŭ, ca sĕ căş-

tigămŭ situaţiunea pe care o avemŭ astădĭ (aprobărĭ generale.)

Am ḑisŭ în totdéuna Românilorŭ de peste Carpaţĭ: sĕ nu voiţĭ ca d-vóstră sĕ daţĭ direcţiune politicei nóstre. Noi, carĭ ne cunóscemŭ ţara, carĭ din generatii în generaţii amŭ luptatŭ, ca sĕ aducemŭ acéstă ţară unde este, sĕ ne lăsaţĭ în pace sĕ ne regulămŭ noi politica nóstră, căcĭ noi nu venimŭ sĕ vĕ dămŭ lecţiune d-vóstră, nu ne amestecămŭ în luptele carĭ le aveţĭ în contra Ungurilorŭ şi Saşilorŭ, şi numai atuncĭ aţĭ avea dreptate sĕ vĕ amestecaţĭ în afacerile nóstre, dacă ne-amŭ amesteca şi noi în luptele d-vóstră.

Apoi, d-lorŭ, Victorŭ Emanoelŭ era unŭ rege despotŭ şi autoritarŭ? Apoi celŭ mai ilustru dintre Italienĭ, care a deşteptatŭ naţiunea, italiană a fostŭ Mazzinni. Nu sciţĭ óre că Mazzinni a fostŭ espulsatŭ din Italia şi a fostŭ, mi se pare, condamnatŭ la mórte de mai multe orĭ fiindcă se ḑicea, că conspirasĕ în contra împĕraţilorŭ Franciei, Austriei etc. Şi nimenĭ n'a ḑisŭ că Victor Emanuel şi Cavour suntŭ trădătorĭ. Apoi Italia luptă de secolĭ în contra tedescului, care la sfârşitŭ era Austria. Italia a luptatŭ secole, a vĕrsatŭ şiróie de sânge, ca sĕ se pótă desrobi de dominaţiunea străină; şi este încă astădĭ o tradiţiune sĕ lupte, sĕ bănuiască, sĕ fiă în totdéuna deşteptată în contra Austriei. Mai suntŭ câteva părţĭ de pămêntŭ, carĭ ḑicŭ Italienii că suntŭ ale lorŭ şi carĭ au fostŭ ale Veneţiei.

Apoi *irridentismulŭ?* Ei, d-lorŭ, cine mai multŭ decâtŭ *irredentismulŭ* a datŭ de lucru guvernului italianŭ, care sciţĭ că este unŭ guvernŭ naţionalŭ, unŭ guvernŭ liberalŭ, dela rege până la celŭ din urmă demnitarŭ. Ei bine, n'a fostŭ silitŭ guvernulŭ italianŭ sĕ ia mĕsurile cele mai strasnice în contra irridentismului? Câţĭ-va transilvănenĭ au voitŭ sĕ introducă şi la noi acéstă idee cu totulŭ străină de obiceiurile Românilorŭ. Ce vreţĭ, totulŭ este o imitaţiune, chiarŭ şi cuvêntulŭ de *irridentismŭ!* Totŭ aşa s'au introdusŭ şi alte idei şi cuvinte nepotrivite, ca acelea de *albĭ* şi *roşii.* Nu s'a ḑisŭ, că noi suntemŭ *roşii?* Dér nicĭ d-vóstră n'aţĭ avutŭ unŭ rege care sĕ aibă drapelulŭ *albŭ,* nicĭ noi n'amŭ vĕrsatŭ o picătură de sânge românescŭ, ca sĕ ḑicemŭ că suntemŭ *roşii.* Întocmai după cum amŭ adoptatŭ fraculŭ şi modele francese, amŭ luatŭ şi modele în luptele politice. Dér décă în unele împrejurărĭ imitămŭ denumirĭ şi lucrurĭ neofensive, de astădată lucrulŭ a fostŭ mai gravŭ. Căcĭ acei străinĭ au voitŭ sĕ formeze o partidă şi o scólă *irridentistă* în Bucurescĭ! La ce rĕspundea acésta? Era o ideiă care s'a ridicatŭ din sênulŭ poporului nostru? Nicĭdecum. D-lorŭ facŭ societăţĭ, se adună, publică manifesturĭ şi le trimitŭ peste Carpaţĭ. Prin aceste manifeste ei nu numai că chiamă la revoluţiune, dér declară că vorŭ lua mĕsurile cele mai estreme, mai clandestine, dinamita, asasinatulŭ chiarŭ. Şi cine face tóte acestea, cine suscitéză greutăţĭ guvernului şi ţĕrei? Nisce tinerĭ cărora le dămŭ asilŭ, îi hrănimŭ noi cu sudórea nóstră, căcĭ ei n'au produsŭ nimicŭ. (Aplause). Pentru acésta îi ţinemŭ aci?

D. Eug. Stătescu. Când a apărutŭ proclamaţiunea, organele acestei societăţĭ ḑiceau, că guvernulŭ a făcut'o şi a trimis'o dincolo.

D. preşedinte alŭ consiliului, I. C. Brătianu: Credeţĭ d-vóstră, că noi suntemŭ adĭ în condiţiunĭ ca sĕ ridicămŭ drapelulŭ conchistei Transilvaniei, Banatului şi Bucovinei?!

O voce. A trecutŭ timpulŭ.

D. preşedinte alŭ consiliului I. C. Brătianu. Nu sci ce va aduce timpulŭ. — Când mĕ acusa guvernulŭ Austro-Ungarŭ, că noi avemŭ societăţĭ şi că lucrămŭ ca sĕ rĕsculămŭ Transilvania şi sĕ facemŭ anexiunĭ, 'mĭ aducŭ aminte că era agentŭ diplomaticŭ baronŭ Eder. De atuncĭ până mai deunădĭ, până la baronulŭ Calice, le ḑiceamŭ: „décă eu v'aşĭ spune, că nu dorescŭ ca toţĭ Românii sĕ formeze unŭ singurŭ statŭ, ar trebui sĕ sociotiţĭ că sunt séu mincinosŭ, séu mişelŭ; dér sĕ viu astădĭ sĕ aşĭ ridica cestiunea Transilvaniei sĕ dărîmŭ imperiulŭ Austro-Ungarŭ, ar fi o nebunie; atuncĭ n'aşĭ fi ministru ci aşĭ merita sĕ fiu dusŭ într'o casă de sănĕtate. Şi d-vóstră, le ḑiceam eu acelorŭ diplomaţĭ, orĭ câtŭ aţĭ spune că nŭ voiţĭ sĕ mergeţĭ şi la Marea Négră, nu vĕ crede nimenĭ; dar sunteţĭ ómenĭ cu minte; sciţĭ, că décă aţĭ voi sĕ mergeţĭ acolo, aţĭ avea în contra-vĕ şi pe Rusia şi pe noi, şi vĕ mărginiţĭ poftele d-vóstră. Cu atâtŭ mai multŭ noi scimŭ sĕ le mărginimŭ că suntemŭ o putere mică“. Dar fiind-că nu putemŭ sĕ ne ducemŭ în Transilvania bine este ca în tóte ḑilele sĕ-i ameninţămŭ, sĕ-i facemŭ sĕ bănuéscă ca'i înşelămŭ, că Românii de dincolo suntŭ înţeleşĭ cu noi ca sĕ facă revolaţiune în Austro-Ungaria?

Când am făcutŭ acele expulsiunĭ ee unde mi-au venitŭ cele dântéiu felicitărĭ? De la Românii din Transilvania şi de la cei mai de frunte, căcĭ la sosirea manifestului acolo, îmĭ ḑiceau ei, s'a datŭ motive acelora carĭ voescŭ se-i lovească şi sĕ'i extermineze sĕ recurgă la arestărĭ şi persecuţiunĭ de totŭ felulŭ. Voiţĭ sĕ lasŭ o asemenea stare de lucrurĭ sĕ se perpetueze la noi? Când s'a întâmplatŭ aceasta? Cu câteva ḑile înaintea isbucnirei revoluţiunei din Filipopolŭ. Sciţĭ d-lorŭ, că avemŭ şi noi o populaţiune bulgară şi aflaţĭ, dacă nu sciţĭ, că erau mulţĭ lucrătorĭ pe marginea Dunărei printre ţĕranii bulgarĭ carĭ se agitau. Ei bine, décă se întêmpla numai o mică mişcare printre aceştea, nu era sĕ fimŭ acusaţĭ, că noi amŭ copleşitŭ tótă peninsula Balcanică şi tótă Transilvania de conspiraţiunĭ, că suntemŭ o naţiune de perturbatorĭ, în locŭ sĕ fimŭ ceea-ce trecemŭ în ochii Europei că suntemŭ prin prudenţa nóstră?

SCIRILE ḐILEI.

Intr'o conferinţă pastorală a protopresbiteratului Sucevei, ţinută la 19 Aprilie 1884 v., s'a adusŭ în discuţiune unŭ articulŭ din »Gazeta Transilvaniei,“ apărutŭ în Decemvre 1884, prin care se lua la refrecŭ clerulŭ din Bucovina. Conferinţa a luatŭ hotărîrea, că clerulŭ districtului Suceava sĕ rĕspundă în »Gazetă« la acelŭ articulŭ. „Altmintrelea, ḑice conferinţa, s'ar părea că resimţĕmêntulŭ preoţimii a fostŭ numai afectatŭ şi conclusulŭ luatŭ fără seriositate.« — Étă unŭ anŭ şi jumĕtate trecutŭ, de când rĕspunsulŭ se plămădesce, şi totŭ nesprăvitŭ e. Cum rĕmâne cu resimţĕmêntulŭ şi seriositatea? Séu conclusulŭ s'a luatŭ numai de frica circularului consistorialŭ! Suntemŭ curioşĭ sĕ vedemŭ, dacă rĕspunsulŭ va bate la uşe celŭ puţinŭ deodată cu anulŭ 1886.

—0—

Sub titlulŭ „Mit zengenek a kis barcsai harangok“ (Ce sună clopotele din Bârcea-mică), scrie „Budapest“ următórele: „Clopotele din *Bârcea-mică* suntŭ cei dintêiu anunţătorĭ ai faptelorŭ „Kultur-egylet“-ului. Şi ce ḑicŭ aceste clopote? *Vivos voco,* pe cei reîntorşĭ îi chemŭ la binecuvêntarea lui D-ḑeu în limba maghiară. *Mortuos plango,* pe cei apostaţĭ de corpulŭ naţiunei, séu pe cei carĭ voescŭ a rĕmâné apostaţĭ îi deplângŭ. *Fulgura frango,* vocea mea începe a înfrânge furtuna inimică, ce distruge acéstă ţéră. Étă ce sună în acestŭ momentŭ clopotele din Bârcea mică. De ar audi aceste sunete toţĭ locuitorii satelorŭ ardelene, carĭ odinióră au fostŭ toţĭ secui. Dea D-ḑeu, ca peste vr'o câţĭ-va anĭ tóte clopotele din Ardealŭ sĕ sune: „O Dómne, binecuvêntă pe Maghiarulŭ!“ — Clopotele din Bârcea mică ḑicŭ: Grópa vĕ aşteptă pe voi fii ai lui Iuda, carĭ aţĭ părăsitŭ credinţa părinţilorŭ vostri; nicĭ carnea nicĭ ósele nu vĕ vorŭ putreḑi, ér Ardealulŭ va rĕmânea ce a fostŭ, în ciuda „Kultur-egylet“-ului.

—0—

Intr'unŭ satŭ aprópe de *Mercurea* s'a întêmplatŭ o *sângerósă încăerare* între ţĕranĭ şi gendarĭ, scrie „Kol. Közl.“ Sătenii s'au adunatŭ la alegere de jude; nevoindŭ însĕ ca sĕ alégă pe unulŭ impusŭ de cercurile administrative, s'au încercatŭ sĕ-şĭ validiteze drepturile cu bâtele. Vĕḑêndŭ gendarii, că acéstă bătăliă sĕ îndréptă contra lorŭ, carĭ erau puşĭ ca şi prin forţă sĕ influinţeze pe sĕtenĭ spre a alege pe favoritulŭ solgăbiréului, au datŭ focŭ. Dintre sătenĭ mai mulţĭ au fostŭ rănitŭ, ér unulŭ a muritŭ. Vĕḑêndŭ ţĕranii, că au de a face cu forţa brutală, s'au împrăştiatŭ. — Cu alte cuvinte, orĭ alegĭ pe omulŭ guvernului, orĭ te'mpuşcŭ ca pe unŭ câne, asta e noua parolă constituţională. Pe ḑi ce merge mai bine!

—0—

Multŭ se plânge „Budapest“, că în Szarvas, în centrulŭ Ungariei, aprópe de Seghedinŭ, maghiarofagulŭ ḑiarŭ toutescŭ (slovacŭ) din Turóc-St.-Márton „Hlasnik“ este rĕspânditŭ în 80 de esemplare între cetăţenii Szarvaşului. „Acésta trebue sĕ ne îngrijéscă fórte multŭ sfîrşesce „Budapest“, şi fiindcă aceştĭ panslavĭ împreună cu Valachiĭ vêndŭ pómele cele otrăviciόse ale nepatriotismului, trebue sĕ-i apucămŭ de gulerŭ pe aceştĭ compatrioţĭ îmbrăcaţĭ în pielea patriotismului.« — Ḑi'-i, mamă, guşată, ca sĕ n'apuce a'ţĭ ḑice.

—0—

După ce s'a cetitŭ sentinţa, prin care deputaţii *Starcevicĭ* şi *Grzanicĭ* s'au condamnatŭ, poporulŭ adunatŭ în jurulŭ tribunalului a improvisatŭ cu grabă o *demonstraţiune* sgomotósă. După ce au străbătutŭ tóte stradele cu strigăte de „sĕ trăéscă martirii“, „péră Banulŭ,“ s'au dusŭ înaintea palatului Banului şi au începutŭ sĕ cânte hora Starceviciană: „Funiă de grumazulŭ Ungurilorŭ.“

—0—

Din causa sĕrbătorilorŭ *Crăciunului* gregorianŭ, nu ne-a sositŭ adĭ telegrame dela biuroulŭ de corespondenţă.

—0—

Atragemŭ atenţiunea cetitorilorŭ asupra anunţului gremiului farmacistilorŭ din Braşovŭ, de pe pagina a treia.

SCIRĬ DIN BUCOVINA.

Cernăuţĭ, 10 (22) Decemvre 1885.

Pe când lumea, preocupată de evenimentele ce se petrecŭ la Balcanĭ, urmăresce cu încordare cursulŭ lorŭ; pe când ea explicându-şĭ fenomenele ce se arătară mai deunădĭ pe cerŭ credea a vedé o furtună apropiată, de care póte fi învălmăşită Europa întrégă: atuncĭ se petrecură la noi nisce lucrurĭ, carĭ pentru importanţa lorŭ merită de a fi publicate spre cunoscinţa publică.

Societatea »Concordia« alŭ cărei scopu, pe câtŭ de înaltŭ, pe atâtŭ şi de nobilŭ, este de a deşcepta pre ţĕranulŭ românŭ din letargia lui şi a'lŭ aduce érăşĭ la viéţă, de care începutŭ sĕ i se urască, a reportatŭ ḑilele aceste o nouă gloriă. Aristocraţia română, carea la începutŭ nu se unea cu politica »Concordiei«, a fostŭ adusă sĕ'şĭ rĕgândéscă lucrulŭ, că într'o ţĕră unŭ neamŭ de acelaşĭ sânge trăindŭ în discordiă nu ajunge la nicĭ unŭ bine. În 17 l. c. aristocraţia română a datŭ mâna cu „Concordia“ ca sĕ lucre uniţĭ pentru binele poporului românŭ, din care face parte şi ea; aristocraţia română a făcutŭ sĕ dispară opiniunea, *că ea este totdeauna cea dintêiu care părăsesce terenulŭ naţionalŭ pentru óre-şĭ carĭ interese egoistice şi se aruncă în braţele străinilorŭ* Dee D-ḑeu ca începutulŭ acesta de unire sĕ 'i lege şi mai strînsŭ la olaltă pe conducĕtorii poporului nostru, căcĭ numai astfelŭ se va putea pune stavilă desnaţionalisării şi decăderii lui morale şi materiale.

Pe când însĕ dămŭ acéstă scire îmbucurătóre publicului cetitorŭ, ne cuprinde o intristare din altă parte privindŭ la activitatea societăţii „Armonia“, societate pentru cultivarea şi rĕspândirea musicei naţionale din Bucovina. Acéstă societate pe lângă scopulŭ indicatŭ în numele ce'lŭ

FOILETONŬ.

Ocuparea şi maghiarisarea peninsulei balcanice.

Deunăḑile amŭ comunicatŭ în „Gazetă« apariţiunea unei nostime cărţĭ, alŭ cărei autorŭ este *Szekrenyessy Kálmán,* şi totŭ atuncea spuneamŭ, că cuprinsulŭ ei se resumă în cuvintele: *ocuparea şi maghiarisarea peninsulei balcanice.**) Mărturisimŭ că lucrarea d-lui Szekrényessy e atrăgĕtóre, sĕ dai multŭ numai s'o citescĭ, este celŭ mai fidelŭ tablou alŭ şovinismului şi utopiilorŭ maghiare.

Noi, carĭ nu ne dămŭ îndĕrĕtŭ, când e vorba d'a procura cetitorilorŭ nostri câteva momente de petrecere la gura sobii, în aceste lungĭ serĭ de érnă, sĕ facemŭ o preumblare prin Halimaua d-lui Szekrényessy, pentru ca sĕ cunóscemŭ planulŭ şi fasele prin care are sĕ trécă esecutarea lui — celŭ puţinŭ nóptea în visurile patrioţilorŭ.

Graba ce o are autorulŭ d'a ocupa şi maghiarisa peninsula balcanică e nespusŭ de mare, pentru că' după cum ḑice elŭ, orĭ ce momentŭ de întârḑiare constitue unŭ periculŭ pentru Ungaria. Asigurarea neatêrnărei Ungariei şi reocuparea hotarelorŭ ei naturale e posibilă în două modurĭ: séu sĕ atace Ungaria pe Rusia şi pe aliaţii sĕi, séu sĕ ocupe întregulŭ teritoriu până la Balcanĭ, dela Lom-Palanca şi Sofia spre apusŭ, adnexându-lŭ ca aparţinetorŭ odată corónei St. Stefanŭ. Autorulŭ e sigurŭ de isbêndă, décă Rusia şi aliaţii sĕi nu va conta pe ajutorulŭ Prusiei şi Italiei. Dér, vorba ceea, cu jale şi cu mâhnire constată d. Szekrényessi, că împĕratulŭ Wilhelm şi cancelarulŭ Bismarck odata cu capulŭ nu vorŭ sacrifica de dragulŭ Maghiarilorŭ vechea amiciţiă cu Rusia, căreia îi datorescŭ recunoscinţă încă din 1870/1. Dér Italia ce ar face în casulŭ unui rĕsboiu cu Rusia? Ar anexa teritoriele Austriei locuite de Italianĭ. »Étă că amŭ fi bătuţĭ, şi ca urmare, s'ar împărţi monarchia.«

Dar ca Hónz nu se lasă autorulŭ de Rusia, pentru că armata acesteia e inferióră şi trebue surprinsă printr'unŭ atacŭ, fără sĕ-i dea timpŭ sĕ 'şĭ reculégă puterile. Ér décă Rusia nu va fi acum atacată, atuncĭ — sĕ aştepte Maghiarii până ce Francia va ajunge érăşĭ dictatórea Europei. Aci voiniculŭ autorŭ îşĭ ia érăşĭ de sémă; îşĭ aduce aminte, că în Rusia a fostŭ înfrântă şi puterea lui Napoleonŭ, şi decĭ îi e témă de bătaiă, pentru că armata Rusiei e îndoitŭ de mare şi statele cele micĭ, precum România, Serbia, Muntenegru şi Bulgaria, i-arŭ mai mări-o încă. Dar îşĭ mai imóiă d. Szekrenyessy odată condeiulŭ în papricaşŭ, se scutură de fiorii bătăii, ca Ţiganulŭ de fiorii ernii, şi nu-i pasă nicĭ de îndoitŭ de marea armată a Rusiei, nicĭ de cei 200,000 de ostaşĭ ai României, nicĭ de cei 150,000 ai Serbiei, nicĭ de cei 80,000 ai Bulgariei, nicĭ de cei 25,000 ai Muntenegrului, toţĭ la unŭ locŭ nu'i ajungŭ.

Şi adecă, de ce sĕ nu înhaţe Ungaria acum pe Rusia, până ce e nepregătită? Sĕ mai aştepte 10 anĭ e prea multŭ, se 'ntăresce Rusia; hai să 'şĭ mărécă Ungaria teritoriulŭ şi sĕ 'şĭ anexeze Serbia, Bosnia, Herţegovina, Muntenegru şi întregŭ pămêntulŭ până la Balcanĭ, ca astfelŭ sĕ contrabalanţeze puterea espansivă a Rusiei. „Dar — oftéză autorulŭ — ne lipsesce încrederea în puterile nóstre. România cea micuţă, batjocurită de noi la totŭ pasulŭ, ne dă de ruşine; ea nu'i fricósă, şi nu numai crede în misiunea ei în Orientŭ, ci şi lucréză. Înainte dar la ocupaţiune! România vĕḑêndŭ puterile nóstre ni s'ar supune de bună voiă.“

Şi credeţĭ că d. Szekrényessy se mulţămesce cu ocuparea teritorială ...

*) Magyarország és a délszláv tartományok; irta Szekrényessy Kálmán. Budapest. Aigner Lajos (Ungaria şi provinciile slavice dela sudŭ, de Sz. K. edit. în Budapesta la Aigner Lajos). Cartea acésta are motto:
»Talpra magyar, hi a haza,
Itt az idö most vagy soha.
pe românesce: „Rĕdică-te Maghiare, te chiamă patria, a sositŭ timpulŭ, acum orĭ nicĭodată.

pórtă, mai are încă şi pe acela, de a consolida pre Românĭ din tóte unghiurile ţĕrii, a'i aduce neîntreruptŭ în contactŭ unulŭ cu altulŭ, ca prin acésta sĕ îndrumeze pe de-o parte óreşĭ-care armonia şi unire între Românĭ, pe de altă parte sĕ întărĕscă simţulŭ naţionalŭ, care la noi numai cu anevoiă se ţine fără proptele.

Acestŭ scopŭ l'a şi urmăritŭ câtŭ timpŭ a fostŭ în fruntea societăţii D. C. Leon cav. de Goian, procurorŭ la judecătoria din Sucéva. Mulţămită activităţii acestui bărbatŭ distinsŭ, multe familii româneşcĭ, care mai nainte treceau nu mai după nume de române, astă-ḑĭ simţescŭ românesce. Părăsindŭ însĕ acestŭ bărbatŭ nobilŭ societatea, ducêndu-se la postulŭ sĕu în Succevă, „Armonia“ a 'nceputŭ a se abate dela direcţiunea, care i-a fostŭ dată.

Prin întrunirile cele dese numite „sindrofii,“ ce se ţinŭ în sala societăţii (otelulŭ Moldavia,) ea în locŭ sĕ-şĭ ajungă scopulŭ şi'lŭ greşesce, căcĭ odată cu sindrofiiile s'au furişiatŭ multe obiceiurĭ rele, carĭ pe alte locurĭ se comba ŭ atâtŭ de vehementŭ. Ce folosŭ póte sĕ aducă membrilorŭ „Armoniei“ joculŭ de cărţĭ pe banĭ, care află locŭ la sindrofii atâtŭ de multŭ, că şi damele şi l'au însuşitŭ şi'lŭ practică cu pasiune? De aceea nicĭ numirare că la sindrofii şi alte ocasurĭ se aude vorbindŭ mai multŭ limba germână, căcĭ jucândŭ „l a b e t“ ma uşorŭ îĭ cade unei dame sĕ ḑică împărţindŭ cărţile „Bitte meine Herrschaften Lustig einzahlen,“ séu „jetzt isi traurig,“ când din întâmplare nu i-a căḑutŭ cuiva cărţile bine, de câtŭ sĕ se adreseze în limba română. Ne mirămŭ însĕ cu atâtŭ mai multŭ, că şi unii preoţĭ facŭ parte din societate, şi aceştia în locŭ sĕ se opună rĕului se lasă şi ei a fi tîrîţĭ de dênsulŭ. Ce armonia póte sĕ aducă procedura păr. Nico Lomicovschi, neţinêndŭ contŭ de drepturile membrilorŭ, când refusă unora de-a le vinde locurile cerute pentru serile representărilorŭ teatrale în favorulŭ altora? E óre armonia acésta, când se preferŭ membri de aceeaşĭ stare înaintea altora, séu înstrăinare? Lasŭ pre D-nulŭ Lomicovschi sĕ judece mai bine.

Suntŭ multe relele care bântue societatea „Armonia,“ mĕ voiu mărgini însĕ de astădată la aceste, sperând că comitetulŭ ei va căuta a înfrâna orĭ-ce rele şi abusurĭ, ce se întâmplă de la unŭ timpŭ în cóce şi nu vorŭ aştepta a'i face atenţĭ la loculŭ acesta despre slăbiciunele lorŭ.

In fine încă unŭ lucru nu'lŭ potŭ trece cu vederea şi anume învinuirea ce D-lŭ Vasiliu o face alumnilorŭ într'unŭ numĕrŭ alŭ „Gazetei,“ că aceştia nu lucréză nimicŭ, că în timpŭ ce predică păr. spiritualŭ ei adormŭ cu toţii. Acelŭ amicŭ bunŭ alŭ păr. spiritualŭ, care a referatŭ D-lui Vasiliu din Botoşanĭ acésta, — căcĭ nu ne putemŭ închipui de unde pótă sĕ vadă D-lŭ Vasiliu cum adormŭ alumnii în timpŭ ce predică păr. spiritualŭ, de órece predicele aceste se ţinŭ numai în presenţa alumnilorŭ într'unŭ cercŭ de totŭ restrînsŭ — n'a mărturisitŭ adevĕrulŭ totŭ. Nu e vina alumniilorŭ, ci a păr. spiritualŭ însuşĭ, că ei adormŭ în timpŭ ce predică. Nicĭ celŭ mai conscienţiosŭ alumnŭ nu'lŭ póte urmări pre d-lŭ spiritualŭ până la fine, deórece acesta nu posede nicĭ câtŭ de puţinŭ graiu pentru de a predica şi adeseorĭ înghite frase întregĭ fără sĕ'lŭ poţĭ pricepe.

Ne pare bine şi aduce uneorĭ şi folosŭ când ne arată D-lŭ Vasiliu din când în când ranele de care bolimŭ, însĕ l'aşŭ ruga pre d-sa sĕ fiă mai exatŭ în cele ce le descopere şi sĕ mărturisĕscă despre tóte cum se petrecŭ în realitate, căcĭ altfelŭ în locŭ de a ajuta ceva prin aceea, mai multŭ strică.

V. Gheorgiu.

---

rea Bulgariei, Rumeliei şi a Serbiei vechĭ, pentru că atuncĭ s'ar înmulţi puterile Ungariei cu 300,000 de baionete, — nu ardei! Altfelŭ, de nu se vorŭ anexa ţĕrile amintite, se vorŭ rescula popórele balcanice, esistenţa Ungariei ar fi periclitată şi elementulŭ maghiarŭ ar peri. Étă prin urmare, că dreptate are autorulŭ sĕ se grăbĕscă ca fata mare, pentru că ḑice elŭ, numai ocupândŭ Maghiarii Balcanii se va resolva cestiunea Orientului; o altă resolvare mai târḑiă le-ar aduce pe capŭ mare primejdiă.

Dar ce va sĕ ḑică omulŭ cu inima bună! Elŭ totŭ mai lasă ceva şi altora, nu vrea sĕ ocupe întrega peninsulă balcanică, „pentru că domnirea regelui Carolŭ în România a „întăritŭ acestŭ regatŭ mititelŭ şi tinĕrŭ.“ Acrii mai suntŭ strugurii, a ḑisŭ şi jupânésa vulpe.

*

Obosítŭ de atâta ocupare şi anexare, séu póte ca sĕ 'şĭ mai îndulcĕscă gura de acréla strugurilorŭ vulpei, autorulŭ trece în Grecia la stafide. Le trage unŭ perdafŭ că s'au coruptŭ, dar le laudă curagiulŭ ostăşescŭ. Ce folosŭ însĕ? Grecii n'au nicĭ unŭ scopŭ nobilŭ naţionalŭ — adecă ca Maghiarii — pentru ajungerea căruia sĕ lupte cu fanatismŭ naţionalŭ. Totŭ ce i-a plăcutŭ autorului în Grecia, suntŭ femeile. Işĭ ia rĕmasŭ bunŭ dela ele şi, după ce dă o rótă printre Jidanĭ, Armeni, ... s. a., reîncepe ocuparea şi anexarea de teritorii.

SCÓLELE IN TEIUŞŬ.

Teiuşŭ, 10 Decemvre 1885.

II. — Din incidentulŭ înfiinţărei scólei de statŭ în opidulŭ nostru, poporaţiunea gr. cat. şi rom. cat. s'au mâhnitŭ, pentru că în Comitatulŭ nostru suntŭ destule comune în carĭ nu esistă scólă nicĭ de lécŭ, şi acolo nu s'a aflatŭ de lipsă a se face scólă, ci aci, unde atâtŭ greco-cat, câtŭ şi romano-cat. au avutŭ şi au scólă corespunḑĕtóre, ni se pune aşa ḑicêndŭ scóla de statŭ, chiarŭ ca ariciulŭ în grópa sobolului.

Mâhnirea nóstră încâtva se consoléză, prin aceea că tocmai in 5 Decemvre a. c. prea ven. Consistorŭ metropolitanŭ din Blaşiu sub Nr. 3594 a binevoitŭ a ne întări tóte documentele referitóre la înfiinţarea şi susţinerea unei *scóle române de fete* în opidulŭ Teiuşiu, lipsa acestei scóle s'a simţitŭ de multŭ, şi, deşi câţĭ-va poporenĭ s'au silitŭ mai de multŭ a pregăti paşii necesarĭ, totuşĭ nu au pututŭ esopera deschiderea ei până acuma, şi acuma ne este, cam greu însĕ D-ḑeu ne va ajuta a ne împlini sânta datorinţă faţă cu generaţiunea viitóre spre a ne păstra ceea ce ne-a datŭ Atotputerniculŭ.

Sub Nr. 3594 alŭ Pr. V. C. Metropolitanŭ s'a escrisŭ concursŭ în Archidiecesă cu salarŭ de 400 fl. v. a. cuartirŭ şi lemne pentru postulŭ de învĕţătóre, deocamdată, dérŭ credemŭ că şi acestŭ salarŭ se va mai îmbunătăţi numai de ne-ar da bunulŭ D-ḑeu o învĕţătóre cualificată după tóte recerinţele timpului de astăḑĭ, ca sĕ pótă concura cu învĕţătórea de statŭ şi a romano-catolicilorŭ întru tóte, şi sĕ cunóscă măcar limbele patriei, fiindŭ Teiuşulŭ în adevĕrŭ unŭ centru, pe care cu ochĭ agerĭ arŭ trebui privitŭ din tóte părţile, şi cultura română sprijinită, că fiindŭ în acéstă comună patru confesiunĭ şi mai multe naţionalităţĭ, sprijinite fiindŭ celelalte scolĭ, din partea statului şi a confesiunilorŭ de care se ţinŭ, mai tare ca scolile nóstre — prea uşorŭ se póte sĕ perdemŭ din însemnătatea ce o avemŭ prin atâtea amestecăturĭ.

Incheiu mulţumindŭ tuturorŭ părtinitorilorŭ de până aci ai causei scolare din opidulŭ Teiuşŭ; mulţumindŭ cordialŭ onorabilului d-nŭ Onoriu *Tilea*, inginerŭ românŭ, care fiindŭ de faţă în 20 Sept. a. c., tocmai când se ţinea adunare spre a se desbate înfiinţarea şi susţinerea scólei de fete în Teiuşiu, luândŭ cuvêntŭ ne argumentă folosulŭ ce póte avé o comună, cu învĕţătóre harnică, şi aşa îi succese a-i mai îmblânḑi şi pe cei mai slabĭ de ângeru dintre poporenĭ; ba nu pregetă a oferi din alŭ d-niei s'ale 50 fl. v. a. spre a se alătura la suma ce ne este la dispositiţiune pentru edificarea acelei scóle; urmându-lŭ în acestŭ pasŭ măreţŭ şi esemplarŭ mai mulţĭ poporenĭ ai opidului, cărora mai târḑiu li se va aduce mulţămită după ce se va găti sarcina ce le stă înainte.

Aducemŭ mulţumită şi M. On. D. Prot., A. Boeriu, care mai de multe orĭ s'a ostenitŭ a eşi la faţa locului făcêndŭ, pe lângă alte greutăţĭ, chiar şi spese, spre a putea delătura tóte pedecile şi a ajutora la ajungerea scopului indicatŭ. Primiţĭ s. c. l.

»Interesatulŭ.«

Varietate literară.

Ispravniculŭ pocăitŭ

Snóvă.

(Fine.)

Ispravniculŭ nu mai putŭ de bucurie, când primi porunca domnéscă. Elŭ socoti că cine scie ce bunĕtate ilŭ aşteptă, şi se grăbi sĕ vie numai de câtŭ. Pe semne că nu'i se bătuse ochiulŭ stângŭ, nicĭ nu'i ţiui urechia. Infăţişându-se înaintea lui Vodă, acesta porunci sĕ vie şi jupânésa. Când se vĕḑu ispravniculŭ de faţă cu muma sea, o sfecli de totŭ. — „Cunoscĭ tu, ispravnice, pe femeea acésta?“ întrebă Vodă cu graiu apăsatŭ. Ispravniculŭ care se făcuse roşu ca unŭ racŭ fertŭ, lăsă nasu'ŭ în josŭ şi cu ochii în pămêntŭ, rĕspunse: — „Da, Măria T'a.“ — „Cine este?“ — „Muma mea.“ — „Păi bine ispravnice, nu ţi-a fostŭ frică de Dumneḑeu şi ruşine de ómenĭ sĕ o gonescĭ de la curtea ta? Au dórŭ te ruşinezĭ de tépa din care ai eşitŭ? Au dóră vei fi ḑicêndŭ că acum eşti boerŭ mare şi te josorescĭ sĕ'ţĭ hrănescĭ pe muma, care te-a crescutŭ până te-a făcutŭ mare, pentru că e o mojică?“ Şi întorcêndu-se către jupânésa, mama ispravnicului, care sta smerită şi cu mânile la peptŭ, o întrebă: — „Ce osîndă socotescĭ d-ta jupânésă, că îĭ se cade acestui fiu nerecunoscĕtorŭ?“ — „Mila Măriei Tale, Dómne; eu nu cerŭ osîndă, ci doroscŭ sĕ fiu pe lângă fiulŭ mĕu, în curtea căruia sĕ mănâncŭ şi eu o bucată de pâne la bĕtrêneţele mele şi sĕ aibă cine-mĭ închide ochii la césulŭ meu celŭ din urmă.“ — „Eu găsescŭ cu cale sĕ-lŭ dau josŭ la scară, duoi slujitorĭ sĕ'lŭ ţie, şi tu, jupânésă, sĕ'lŭ beşicĭ cu nuelușa, cum făceai când era elŭ la casa ta şi sub ascultarea ta, apoi se umble cu sacaoa, cum făcea odinióră, ca sĕ te hrănéscă.“ — „Câtŭ a fostŭ sub ascultarea mea slăvite Dómne, eu am sciutŭ sĕ-lŭ mustrezŭ şi sĕ'lŭ facŭ sĕ mérgă pe calea cea bună.

De când însĕ a eşitŭ de sub aripele mele şi a intratŭ sub ocrotirea Măriei Tale, nu mai este copilŭ sĕ fiă mustratŭ ca copii. Mai bine sĕ mĭ se usuce mânile de câtŭ sĕ le ridicŭ asupra lui, astăḑĭ când este bărbatŭ şi cruce de voinicŭ. Mai bine sĕ muncescŭ eu pe la unii şi pe la alţii, decâtŭ sĕ mai umble elŭ cu sacaua, sĕ mĕ hrănĕscă. Nu m'o lăsa pe mine Dumneḑeu. Elŭ sĕ se veselĕscă în bunurile cu care l'ai cinstitŭ Măria Tea, după vrednicia lui; eu îmĭ voiu tărăgăi ḑilele ce mi-a mai rĕmasŭ, până voiu mai putea şi apoi fie mila Domnului şi a Măriei Tale peste noi amênduoi!«

Se înduioşi Vodă până într'atâta încâtŭ se zăriră în ochii lui două lăcrămióre, pe care Vodă le ţinea ca sĕ nu pişţĕscă afară. Atuncĭ ispravniculŭ celŭ vinovatŭ, îngenunchiă dinaintea lui Vodă şi ḑise: — »Greşitŭ am fostŭ, Dómne, înaintea Măriei Tale şi a mumei mele. Ertaţi-mĕ, vĕ rogŭ cu lacrămĭ de pocăinţă. N'am sciutŭ sĕ preţuescŭ ce felŭ de mumă am avutŭ. Acum vĕḑŭ şi eu ce mumă dornică şi cu minte am, mumă ce ar fi vrednică sĕ aibă fiu pe unŭ boerŭ mare, éră nu pe unŭ nemernicŭ ca mine. Mĕ făgăduescŭ, Măria Ta, sĕ iau pe muma mea lângă mine şi sĕ o ţiu numai în palme şi în légănŭ de mătase, cum se ḑice, câte ḑile va avea ea şi câtŭ mila Măriei Tale le va rĕvărsa asupră-ne. Sĕ o cinstescŭ ca pe o mamă bună şi sĕ nu esŭ din cuvêntulŭ ei.«

Măria Sa Vodă nu-şĭ mai putŭ ţiné lacrămile, şi stergându-se la ochĭ cu o năframă mai albă decâtŭ fulgulŭ, ḑise: — „Aşa sĕ fiă cum ai ḑisŭ tu, ispravnice. Sărută mâna mume-tii, şi sĕ-ţĭ ţii cuvêntulŭ, precum ţĭ-a fostŭ şi vrednicia în oştire, şi atuncĭ nu te voiu scăpa din vedere, câtŭ voiu fi Domnŭ.« Şi aşa sĕ făcŭ; căcĭ porunca lui Vodă era prăvăliă pe vremea aceea.

Dară-mĭ-te aḑĭ, câţĭ nemernicĭ nu s'orŭ fi gânditŭ carĭ, după ce că părinţii lorŭ se stingŭ cheltuindu-se şi îngrijescŭ de dênşii ca sĕ-i procopsĕscă, apoi când ajungŭ şi ei ceva, le întorcŭ spatele, îĭ părăsescŭ şĭ-ĭ lasă peritorĭ de fóme, tocmai când suntŭ copleşiţĭ de povara bătrêneţelorŭ. Câţĭ, ḑicŭ, nu s'ar găsi şi astăḑĭ de áceia carĭ ar fi mai vrednicĭ sĕ umble cu sacaoa de apă, decâtŭ sĕ stea cocotaţĭ, cine scie unde, şi îmbĕtaţĭ de fumurile fuduliei celei necuviinciόse. (Românulŭ.)

DIVERSE.

Logodnă. — Univ. Med. Dr. *I.* A n c a, medicŭ alŭ institutului de cură cu apă rece din Vöslau, 'şĭ-a încredinţatŭ de viitóre soţiă pe d-şóra M a r i a L e h n din Lichtenwörth.

***

Omeniă rĕu rĕsplătită. — In Topârcea se duse mai ḑilele trecute Niculae Persianu din Topârcea cu cunoscuţii sĕi Niculae Banciu şi Niculae Frunu conterelului la crâşmă, unde îĭ omeni cu rachiu. Ei bĕură la rachiu o litră după alta, până ce i se sui lui Niculae Persianŭ rachiulŭ atâta de tare la capŭ încâtŭ adurmi în crâşmă pe masă. Când se pomeni din somnŭ caută în şerparŭ şi vĕḑu spre marea sa mirare, că îi lipsescŭ din şerparŭ 75 fl. Persianu caută în drépta, caută în stânga, dér de banĭ nu póte da. Tocmai pe când se bălăbănea elŭ cu cunoscuţii sĕi pentru cei 75 fl., carĭ îi dispăruse din şerparŭ nimerĭ o patrolă de gendarmĭ din Ocna şi aceştia făcură pe cunoscuţii ómenĭ, ca sĕ mărturisĕscă, că ei au luatŭ banii. Atuncĭ gendarmii îi luară şi îi duseră la judecătoria de cercŭ din Mercurea, unde la timpulŭ sĕu îşĭ vorŭ lua pedépsa meritată.

BIBLIOGRAFIĂ.

„Scóla Practică“ Nr. 9 pro Decemvre a. c. a apărutŭ cu urmatorulŭ sumarŭ: „Tractarea Legendarului de V. Petri: „Cine este de-aprópele meu? — Din calcululŭ elementarŭ: tractarea numĕrului 9. — Superstiţiunea séu credinţa deşértă — lecţiune practică din învĕţămêntulŭ intuitivŭ. — Esamenulŭ de véră în clasa I a scólei normale din Năsĕudŭ. — Hârtia la cei vechĭ şi modulŭ ei de fabricare. — Bibliografiă. — Anunciurĭ. — Exemplare complete se găsescŭ dela începutŭ. Prenumeraţiunile cu 3 fl. pe anulŭ întregŭ suntŭ a se adresa la redacţiune în Năsĕudŭ (Transilvania).

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 24 Decemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	100.—	Bonurĭ croato-slavone	103.—
Rentă de hârtiă 5%	91.60	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.50	Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.00	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123.00
		Renta de hârtiă austriacă	82 95
		Renta de arg. austr.	83.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —	Renta de aurŭ austr.	109.90
		Losurile din 1860	139 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	110.20	Acțiunile băncei austro-ungare	872 —
		Act. băncei de creditŭ ung.	299.—
Bonurĭ rurale ungare	103 25	Act. băncei de creditŭ austr.	294 60
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 00	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.98
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103.00	Napoleon-d'orĭ	9 98
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 50	Mărcĭ 100 împ. germ.	61.95
Bonurĭ rurale transilvane	103 25	Londra 10 Livres sterlinge	126.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 12 Decemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	86	87
Renta rom. amort. (5%)	91	92
» convert. (6%)	83½	84½
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	—	—
Credit fonc. rural (7%)	102	103
» „ „ (5%)	85½	86½
» » urban (7%)	96	97
» » » (6%)	90	91
» » » (5%)	80	81
Banca națională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	—
« » » Națională	—	—
Aurŭ contra bilete de bancă	17.	18¼
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00	2.02

Cursulu pieței Brașovu

din 24 Decemvre st. n 1885

Bancnote românescĭ	Cump.	8 40	Vênd.	8.46
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.36
Imperialĭ	»	10.22	»	10 32
Galbenĭ	»	5.95	»	5.98
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.00	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

Anunțămŭ acelorŭ onorațĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstă de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea completă.

Administrațiunea Gaz. Trans.

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.